

Ondernemend Breda

AFWIJKING AMBITIE

De coronacrisis heeft ingrijpende economische gevolgen. Deze vertalen zich in een krimp in economische activiteit voor alle sectoren. De krimp is verreweg het hoogst bij de Horeca (-41%) gevolgd door overige zakelijke dienstverlening (-13%), industrie (-10%) en communicatie (-9%). Dit betekent ook dat de werkloosheid in Breda stijgt en de werkgelegenheid fors afneemt. De laatste scenario's van het CPB geven aan dat het aantal banen van 110.000 afneemt naar 102.000 in 2020.

Breda is een vitale en ondernemende stad. Ondernemers hebben in 2020 een enorme drive en veerkracht laten zien om innovatieve oplossingen te vinden en de economie draaiende te houden. Toegepaste technologie en creativiteit is en blijft de motor om deze vernieuwing ook in crisistijd sneller en slimmer voor elkaar te krijgen. Dit maakt onze stad wendbaar en biedt perspectief op herstel. Digitalisering en duurzaamheid zijn hier onlosmakelijk mee verbonden. De zorg heeft middels digitalisering heel veel kennis in een korte tijd bij elkaar gebracht en de logistiek eromheen kunnen organiseren. Bewoners kunnen via internet spullen kopen, massaal thuis werken, thuis onderwijs genieten, thuis sporten maar ook contact hebben met hun dierbaren. Daarnaast werd ook duidelijk dat de balans tussen digitalisering en het bewust offline zijn alleen maar toenam. Men heeft nu meer dan ooit behoefte aan echt contact. Deze balansgedachte willen we vasthouden in Breda.

Het te verwachten resultaat voor dit programma bedraagt € 1,7 miljoen positief met name als gevolg van positieve resultaten vanuit grondexploitatie.

Thema Stimuleren economische ontwikkeling in Breda

AFWIJKINGEN EN PROGNOSE

Het te verwachten resultaat voor dit thema bedraagt € 1,7 miljoen positief.

De omstandigheden waarin we moeten opereren zijn door de coronacrisis wel sterk veranderd maar daar spelen we op in en de geformuleerde koers uit de economische visie staat nog steeds. In 2020 is er vanzelfsprekend veel tijd, middelen en energie besteed aan de crisisaanpak. Gesloten grenzen hebben de uitvoering van internationale ambities belemmerd. In 2020 zijn we op basis van de drie programma's uit de economische visie gestart met het realiseren van de ambities. Ondanks en misschien soms wel dankzij de Coronacrisis is op alle fronten een basis gelegd conform de programmaplannen. Getemporiseerd i.v.m. de crisis zijn de internationale activiteiten, het opzetten van nieuwe evenementen passend bij het profiel van Breda, het doorgaan en ontwikkelen van bestaande evenementen én de realisatie van een innovatiedistrict. Door de vertragingstemporisering wordt op deze activiteiten een positief resultaat verwacht van € 0,3 miljoen. Breda, het masterplan digitalisering, is voor de zomer 2020 door het college behandeld en aangeboden aan de raad ter vaststelling. Na de zomer wordt het masterplan besproken in de raad.

Op basis van de herzieningen bij de jaarrekening 2019 van de grondexploitatie bedrijventerreinen is ook het te verwachten resultaat voor 2020 opnieuw bepaald. Conform de berekeningssystematiek is het incidenteel positief resultaat voor 2020 € 1,4 miljoen. Een positief resultaat van deze omvang in 2020 leidt tevens tot een noodzakelijke bijstelling van de begroting in 2021 en 2022 waar forse positieve resultaten zijn ingerekend, waarvan winstneming eerder plaatsvindt. Het betreft namelijk alleen verschuiving in tijd en geen aanvullende resultaten.

Corona activiteiten

Breda is de thuishaven van veel ondernemers. Van groot tot klein. Zzp'er, MKB'er of Grootbedrijf, allemaal hebben ze hun eigen vragen en uitdagingen door de coronacrisis. Daarom is er een groot team fulltime ingezet op het onderhouden van contacten met deze groep. Op alle vlakken is een grote inspanning geleverd om via een nieuw ingericht loket initiatieven van ondernemers (o.a. gericht op de 1,5 meter economie) tijdig en integraal te beantwoorden. De behoefte aan het ingerichte steunpakket maatregelen is groot. Voor veel ondernemers bieden we (tijdelijk) verlichting en financiële steun. Het integraal herstelplan toerisme en vrijetijdsector wordt door BredaMarketing met partners uit te stad opgepakt. De campagne is inmiddels gestart. Het motto is "Breda geeft je de ruimte" en is ingericht op het verleiden tot spreiden van bezoekers. Op horeca en retailgebied is een nieuw retailplatform gelanceerd en de koop lokaal campagne.

Inzet Steunmaatregelenpakket

In totaal is er voor financieel advies MKB, business coach, ondersteuningsmaatregelen en voor het versterken en bespoedigen van het economisch herstel ruim € 0,7 miljoen beschikbaar gesteld vanuit de maatregelenpakketten. De verwachting is dat dit bedrag volledig zal worden opgevraagd.

Thema Grote projecten in de stad

AFWIJINGEN EN PROGNOSE

Voor dit thema wordt geen financieel resultaat verwacht.

Onder dit thema zijn de diverse gebiedsontwikkelingen opgenomen. Ook de ontwikkelingen van het Talentencentrum en de nieuwe doorstroomvoorziening worden gezien als onderdeel van de grote projecten / grootstedelijk Breda. Het Talentencentrum wordt nader toegelicht in programma 4 onder het Thema Beheer van het gemeentelijk vastgoed, de doorstroomvoorziening staat nader toegelicht in programma 1 onder het thema Thuis.

Per gebiedsontwikkeling zijn, indien van toepassing, hier de afwijkingen t.o.v. de begroting opgenomen:

- Cross Mark (Stationskwartier, Havenkwartier inclusief Cultuurcluster)

Programma Cross Mark

Stationskwartier

Binnen CrossMark is de bouw van Thes gestart, maar is er vertraging ontstaan bij het grote en complexe project 5 Tracks door onzekerheid in de vastgoedmarkt na Corona. Voor de grondexploitatie Stationskwartier is voor het deelproject 5 Tracks bij de jaarrekening 2019 een risico opgenomen dat de voorverkoopdrempels niet worden gehaald.

Havenkwartier

De plannen in de Strip zijn aangepast naar aanleiding van 'Lef & Liefde', waarbij meer grootstedelijkheid is nagestreefd: 490 woningen in gebied Backer & Rueb en 92 woningen in Klavers Jansen.

De Aanvraag Woningbouwimpuls die in juli van dit jaar is gedaan kan leiden tot een grote financiële bijdrage van het Rijk in publieke investeringen. Een belangrijke voorwaarde was dat er in de plannen 50% betaalbare woningbouw is opgenomen. Hiertoe moeten plannen in de Strip opnieuw worden aangepast. De mogelijkheid is inmiddels onderzocht, maar het daadwerkelijk aanpassen wordt pas gedaan als de woningbouwimpuls tot uitkering komt, hetgeen in oktober 2020 bekend wordt. De bestemmingsplannen lopen vertraging op en de vaststelling schuift mogelijk door naar begin 2021.

Corona heeft een groot effect op de culturele sector, hetgeen onzekerheid geeft in het cultuurproject Klavers Jansen. De start van de realisatie zal niet meer plaatsvinden in 2020.

Regionale samenwerking

In 2020 wordt extra inzet gepleegd op regionale samenwerking. In aansluiting op trajecten van het Rijk voor een landelijke woonimpuls en een programma voor Leefbaarheid en Veiligheid wordt geïnvesteerd in samenwerking met het Rijk en de regio.

RISICO'S

Thema Dynamische stad

AFWIJINGEN EN PROGNOSE

Het te verwachten resultaat voor dit thema bedraagt € 0,1 miljoen negatief.

Cultuur

Op grond van de vastgestelde speerpunten in de beleidsvisie Cultuur zijn eind 2019 een zestal uitvoeringsprogramma's vastgesteld. In deze uitvoeringsprogramma's zijn de daarvoor te ontwikkelen activiteiten voor 2020 en 2021 opgenomen. Om de ambities uit de beleidsvisie 'in verband met Cultuur' te kunnen realiseren is extra ondersteuning en advies noodzakelijk. Dit leidt tot een tekort van € 0,1 miljoen.

Begin 2020 is met het bovenstaande een vliegende start gemaakt. Half maart 2020 kwam dit echter volledig tot stilstand. Lege theaterzalen, geannuleerde voorstellingen en afgelaste optredens en exposities. De normaal zo levendige Bredase cultuursector lag plots noodgedwongen stil. Een harde klap voor alle betrokkenen. Zowel professionele instellingen als amateurkunstenaars worstelen met vragen en onzekerheid. Wat is er nog mogelijk binnen de huidige maatregelen? Hoe waarborgen we ons voortbestaan? En wat zijn de gevolgen voor de sector op de lange termijn? En heel concreet zal de start van de realisatie van het cultuurproject Klavers Jansen niet meer plaatsvinden in 2020.

Corona activiteiten

Via de afdeling Cultuur is onderzoek gedaan naar wat er nodig is om de cultuursector in Breda draaiende te houden. Een sector die voor onze bruisende stad onmisbaar is. Ook zochten ze proactief contact met grote en kleine culturele ondernemers. Door goede samenwerkingen werden maatregelen zo snel mogelijk geïmplementeerd. Uiteraard rekening houdend met het tempo waarin het maatregelenpakket van het rijk bekend werd. Een ding is zeker: Breda voegt de daad bij het woord en helpt haar culturele sector door deze moeilijke periode op basis van het gemeentebrede maatregelenpakket voor de periode van 1 april 2020 tot 1 oktober 2020:

- Er is voor zover mogelijk huurkijtschelding verleend
- Er is ondersteuning geboden bij de noodzakelijke matchingsaanvragen met het Rijk en Provincie
- Er zijn twee Tijdelijke subsidieregelingen ontwikkeld en per 30 juni online gegaan.
- Er wordt continu overleg gevoerd en coullance betracht over de subsidieverleningen nu het organisaties niet lukt om de activiteiten, zoals gepland voordat de coronapandemie uitbrak, uit te voeren.

Inzet Steunmaatregelenpakket

Vanwege Corona is door herschikking van budgetten en financiering vanuit de provincie het subsidieplafond van de makersregeling voor individuele makers ruimschoots verdubbeld. Daarmee kunnen zij ondanks Corona toch op individuele basis werken aan de verdere professionalisering van hun beroepspraktijk.

In juni heeft Breda in het maatregelenpakket twee tijdelijke subsidieregelingen ondersteuning COVID-19 voor de culturele sector vastgesteld, te weten;

- Ondersteuningsmaatregelen cultuur: € 0,3 miljoen
- Ondersteuning amateurkunst: € 0,02 miljoen

De verwachting is dat eind 2020 deze maatregelen volledig zijn uitgenut.

Eind juni is er vanuit de rijksoverheid een compensatiepakket met verdeling over de gemeenten vastgesteld waarbij aan Breda voor lokale culturele voorzieningen een bedrag van € 0,72 miljoen is toebedeeld. Deze compensatie is ontvangen ter borging van de lokale en regionale culturele infrastructuur over de periode van maart 2020 t/m 1 juni 2020. Vooralsnog gaan we er van uit dat deze compensatie als dekking kan worden gebruikt voor de hierboven genoemde Bredase tijdelijke subsidieregelingen COVID-19 (€ 0,32 miljoen) én voor de kwijtschelding van huur voor cultuurpanden binnen programma 4 onder Vastgoedbeheer.

RISICO'S

De nieuwe eisen die aan de “anderhalvemetermaatschappij” worden gesteld leiden er echter toe dat de gebruikelijke verdienmodellen in de culturele sector vanaf half maart 2020 niet langer toepasbaar zijn tot er een vaccin is. Daarmee wordt voor het voortbestaan van vele culturele instellingen gevreesd indien er vanuit Rijk, provincie en gemeente niet meer geld beschikbaar gaat komen. Verwacht wordt dat er vanaf het vierde kwartaal 2020 en verder pas meer zicht gaat komen op de exploitatievooruitzichten van de culturele organisaties in Breda.

De gevolgen van de Coronapandemie treffen de culturele sector zwaar. De landelijke/provinciale maatregelen en het Bredase maatregelpakket op de middellange termijn bieden enig soelaas tot 1 oktober 2020.

Thema Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs

AFWIJINGEN EN PROGNOSE

Het te verwachten resultaat voor dit thema bedraagt ruim € 0,1 miljoen positief.

Corona effect: Overgang van online naar offline taalonderwijs heeft enige vertraging opgelopen en accenten verplaatst in uitvoering.

Voor volwasseneducatie is voor de zomer het nieuwe meerjarenprogramma vastgesteld. Breda is centrumgemeente voor regio in relatie tot volwasseneducatie. Volwasseneducatie heeft in beperkte mate te leiden onder de COVIDperiode. Lessen zijn online voortgezet.

Aanpak Werkend Leren valt uiteen in 3 domeinen:

1. Flexibilisering onderwijs en aanvullend aanbod in vorm van deelcertificaten/bredaficaten. Dit wordt onder andere gerealiseerd middels uitgifte praktijkverklaringen en het competentiepaspoort. De uitgifte daarvan verloopt volgens afspraak en aantallen worden nagenoeg gehaald met lichte achterstand in relatie tot Coronaperiode met vertraging doorlooptijd opleidingen.
2. Onderwijspartners en Zorgaanbieders samen op zoek naar verlagen drempel instroom nieuwe groepen werkzoekende in zorgsector. Waarbij nieuwkomers als bijzondere doelgroep traject wordt aangeboden om instroom te bevorderen. Dit project is wegens corona en de druk op de zorgsector stilgelegd voor onbepaalde tijd waardoor middelen vrijvallen ter hoogte van € 0,1 miljoen. Met onderwijs, zorgpartners en leerlingen uit VO, MBO en HBO wordt wederom challenge gezond 100 gestart in het najaar van 2020.
3. Stimuleren van groeisectoren en samenwerking in certificering, instroom studenten. De doenersacademie is onder andere gestart, waarbij logistieke bedrijven gezamenlijke opleiding gaan aanbieden ten behoeve van in en doorstroom in de logistieke sector. Traject loopt enige vertraging op gezien economische ontwikkelingen en bemoeilijkte afstemming onderwijspartners in relatie tot COVID periode .

Internationalisering Onderwijs

Ambitie is gelijk gebleven maar veel studenten en expats zijn terug naar thuisland in verband met corona crisis. Daarmee is op dit moment niet duidelijk in welke mate de hoger onderwijsinstellingen en bedrijven nadelige effecten zullen ervaren van de uitstroom en herstel in 2e helft 2020. Hoger onderwijs zal in najaar onderwijs hoofdzakelijk op afstand aan blijven dienen. Thuisonderwijs en thuiswerken heeft vlucht genomen. Internationaliseringsopgave is onverminderd van belang al zullen accentverschuivingen plaatsvinden in aanpak en aanbod.

Thema Verbindend bestuur

AFWIJINGEN EN PROGNOSE

Voor dit thema wordt geen financieel resultaat verwacht.

G40 / VNG

In september 2019 en voorjaar 2020 stelde de G40 zijn Strategische Agenda G40 2019-2022 en Kernboodschappen G40 vast. De essentie van deze stukken blijft overeind, hoewel voortschrijdend inzicht uiteraard tot aanpassing kan leiden. De coronacrisis zorgt er bij de G40 voor dat op de korte termijn o.a.:

- de aandacht is gericht op het bieden aan de leden van handelingsperspectief aan de hand van scenario's (project met Platform 31);
- samen met de VNG en andere landelijke netwerken de lobby over de gemeentefinanciën wordt georganiseerd;
- de lobby wordt ondersteund voor een COVID-wet waarin bevoegdheden op een juiste manier zijn neergelegd.

Intensiveren externe betrekkingen

De ingrijpende sociaal-economische gevolgen van de corona crisis hebben de lobbyinzet richting zowel provincie als Rijk in een stroomversnelling gebracht. Waar zinvol doen we dit alleen en waar noodzakelijk met lobbypartners in verschillende lobbyverbanden. Onderwerpen waarop lobby plaatsvindt zijn (grensoverschrijdende) mobiliteit, kunst & cultuur, veiligheid (ondermijnende criminaliteit), kwetsbare wijken aanpak, gemeentefonds (VNG en G40), WMO, Jeugd e.a.

Het werken en ontmoeten in Brussel gebeurt sinds maart volledig online. Fysieke netwerkevents zoals European Week of Regions and Cities, Access City Award Network Meeting en EUROCITIES bijeenkomsten vinden vooralsnog online plaats of gaan niet door. Lopende Bredase EU-projecten in samenwerking met externe (Europese) partners vinden eveneens online plaats. Consequentie is dat enkele geplande PR activiteiten in Brussel dit jaar geen doorgang kunnen vinden.

